

ĐỀ CHÍNH THỨC

(Đề gồm có 02 trang)

Họ và tên học sinh: Lớp:

I. ĐỌC HIỂU (6,0 điểm)

Đọc đoạn trích sau và trả lời các câu hỏi:

Đã tám mươi lăm tuổi trời cho, bà ngoại già lắm rồi! Đi lại chẳng được, người sò sề, chân sưng khớp tấy đỏ liên miên, đầu năm lại bị xuất huyết não, nên giờ bà chỉ có thể ngồi được trong cái ghế độn rơm ở góc nhà. Bữa cơm, mẹ bung riêng một mâm đến cho bà ăn. Bà nhai móm mém, hạt được, hạt rơi ra ngoài. Ăn xong, thui thui ở góc nhà, bà ngồi gà gật, nửa ngủ nửa thức. Nửa ngủ nửa thức, nhưng xem ra bà biết hết [...]

Thành ra bà cứ phải nhắc nhở chúng liên tục. Và như vậy là bà gây phiền cho chúng. Chúng lập tức khó chịu với bà. Thoạt tiên là chúng cứ lờ đi khi nghe bà nhắc nhở. Sau đó, nếu bà còn tiếp tục nhắc nhở thì chúng cãi lại bà. Thành Tuất đang học bài, nghe bà nhắc, liền cau mặt, xì một hơi: Bà giỏi thì bà làm đi, lắm chuyện! Tệ hơn là cái Hải. Cái Hải mười ba tuổi, nghịch ngợm và hỗn láo lắm. Bảo nó cất quần áo cho bố mẹ, rồi đi học bài, nó như điếc, cứ chơi nhảy lò cò với bạn bè. Bà nhắc lần thứ hai, thứ ba, thứ tư, nó liền giậm chân, quát:

- Bà chỉ lắm mồm!

Bà nhìn nó, khe khẽ:

- Bà nói cho âm thân mày!

Nó lại vênh mặt:

- Bà chỉ lắm điều, điếc tai!

Hấp háy hai con mắt kèm nhèm, bà gật đầu hiên lành:

- Ủ, bà già rồi, bà chỉ còn có cái mồm nói được thôi.

[...] Chúng bay có biết ...

Trời! Thì ra mẹ đang cho ba đứa trẻ biết công lao nuôi dạy chúng của bà. Chẳng nói những đàn chúng ốm đau làm gì. Chỉ nói, ba đứa sinh ra, đứa nào cũng qua tay bà tắm rửa, bế ẵm, ru dín, chăm lo cho từng li từng tí.[...]

Mười giờ rồi, Tuất, Hồng, Hải đã học xong bài, ngồi trước mặt bố. Bố nói:

- Các con nghĩ rằng, bà chỉ có một tuổi già tám mươi lăm năm sống chuyên ngồi thui thui ở góc nhà như hôm nay thôi ư? Không, bà có cả một thời thanh niên sôi nổi. Bà từng là thanh niên xung phong, từng cầm súng bắn máy bay giặc Mỹ xâm lược nước ta. Bà làm công nhân dệt đến năm năm mươi lăm tuổi mới về hưu. Ông lúc ấy còn ở bộ đội. Từ thằng Tèo trở đi đều qua tay bà chăm sóc, nếu không thì...

Bố nói đến đó thì bà nằm ở cái phản ở buồng ngoài thức giấc.

- Bố Tèo nói cái gì thế?

- Bà cứ ngủ đi, để con dạy bảo chúng. Con cháu không biết công ơn ông bà thì không thành người, bà ạ. Nói rộng ra, con dạy cho chúng biết rằng: Đằng sau người già là cả một cuộc đời rộng lớn mà họ đã dùng cảm đương đầu đây. Hãy kính trọng và yêu quý họ!

(Trích Truyện ngắn “Bà ngồi ở góc nhà” của Ma Văn Kháng)

Câu 1. (0,5 điểm) Xác định ngôi kể của đoạn trích.

Câu 2. (0,5 điểm) Không gian sống của người bà phần lớn diễn ra ở đâu trong ngôi nhà?

Câu 3. (0,5 điểm) Người mẹ cho 3 đứa trẻ biết điều gì về bà của chúng?

Câu 4. (1,0 điểm) Nêu khái quát nội dung của đoạn trích.

Câu 5. (1,0 điểm) Trong đoạn trích, người bà có những phẩm chất gì đáng trân trọng?

Câu 6. (1,0 điểm) Nhận xét các đặc điểm của ngôn ngữ nói (**về từ ngữ, về câu**) được mô phỏng trong đoạn trích trên.

Câu 7. (1,0 điểm) Tác giả đã gửi thông điệp gì đến người đọc qua đoạn trích?

Câu 8. (0,5 điểm) Anh/Chị có đồng tình với cách dạy con của người bố ở cuối đoạn trích không? Vì sao?

II. LÀM VĂN (4,0 điểm)

Từ đoạn trích trên, anh/ chị hãy viết một bài văn nghị luận bàn về lòng biết ơn của thế hệ trẻ hiện nay.

..... HẾT

HƯỚNG DẪN CHẤM

(Hướng dẫn chấm này gồm 03 trang)

A. HƯỚNG DẪN CHUNG

- Thầy cô cần nắm bắt được nội dung trình bày của học sinh để đánh giá một cách tổng quát bài làm, tránh đếm ý cho điểm.
- Điểm lẻ thành phần tính đến 0,25. Điểm tổng toàn bài làm tròn theo quy định.

B. HƯỚNG DẪN CỤ THỂ

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC - HIỂU	6.0
	1	Người kể chuyện: ngôi thứ ba Hướng dẫn chấm: - Trả lời như đáp án: 0,5 điểm - Trả lời sai/ không trả lời: 0,0 điểm	0.5
	2	Bà ngồi trong cái ghế độn rơm ở góc nhà, hoặc: Bà ngồi thui thui ở góc nhà Hướng dẫn chấm: - Trả lời như đáp án: 0,5 điểm - Trả lời sai/ không trả lời: 0,0 điểm	0.5
	3	Người mẹ đã cho các con biết: công lao nuôi dạy to lớn của bà đối với chúng. Hoặc: Bà tắm rửa, bế ẵm, ru địu, chăm lo cho từng li từng tí. Hướng dẫn chấm: - Trả lời như đáp án: 0,5 điểm - Trả lời sai/ không trả lời: 0,0 điểm	0.5
	4	Khái quát nội dung đoạn trích: Hình ảnh của người bà ngồi ở góc nhà nhắc nhở những đứa cháu nên người và việc dạy con của bố mẹ: phải biết ơn, kính trọng người bà đã hết lòng dạy dỗ, chăm lo cho gia đình, con cháu. Hướng dẫn chấm: - Trả lời đúng 2 ý như đáp án hoặc có cách diễn đạt tương đương: 1,0 điểm - Trả lời 1 ý như đáp án hoặc tương đương: 0.5 điểm - Trả lời sai/ không trả lời: 0,0 điểm	1.0
	5	Người bà có những phẩm chất đáng trân trọng: Dũng cảm, giàu đức hi sinh, giàu tình yêu thương gia đình, vị tha với con cháu, chịu thương chịu khó... Hướng dẫn chấm: - HS trả lời được 4 phẩm chất của người bà, mỗi phẩm chất 0,25 điểm. - Trả lời sai/ không trả lời: 0,0 điểm (Lưu ý: ngoài những phẩm chất trên, HS nêu được các phẩm chất khác hợp lí cũng tính điểm)	1.0
	6	Nhận xét các đặc điểm của ngôn ngữ nói (về từ ngữ, về câu): - Từ ngữ: sử dụng từ ngữ mang tính khẩu ngữ (lắm chuyện, lắm mồm...) - Câu: câu đối thoại ngắn gọn, có tính biểu cảm cao. Hướng dẫn chấm:	1.0

		- Trả lời như đáp án: mỗi ý 0,5 điểm - Trả lời sai/ không trả lời: 0,0 điểm	
	7	Thông điệp của đoạn trích: Người già là những người đã một thời hi sinh tuổi thanh xuân của mình để tạo ra những giá trị vật chất và tinh thần cho gia đình và xã hội, vì vậy cần có thái độ kính trọng, biết ơn đối với người già. Hướng dẫn chấm: - Trả lời như đáp án hoặc diễn đạt tương đương: 1,0 điểm - Trả lời được 1 nửa ý trong đáp án hoặc tương đương: 0,5 điểm - Trả lời sai/ không trả lời: 0,0 điểm	1.0
	8	Anh/ chị có đồng tình với cách dạy con của người bố không? Vì sao? Hướng dẫn chấm: - Đồng tình/ không đồng tình - 0,25 đ - HS có cách lí giải phù hợp - 0,25 đ	0.5
II		VIẾT	4.0
		a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận Mở bài nêu được vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề, Kết bài khái quát được vấn đề	0.25
		b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận: Lòng biết ơn của thế hệ trẻ hiện nay	0.25
		c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm Học sinh có thể triển khai theo nhiều cách, nhưng cần vận dụng tốt các thao tác lập luận, kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng để làm sáng tỏ vấn đề nghị luận. Dưới đây là một vài gợi ý:	2.75
		* Giải thích: Lòng biết ơn là thái độ trân trọng, cảm kích và có hành động báo đáp trước những tình cảm, hành động tốt đẹp mà người khác làm cho mình. * Bàn luận: - Lòng biết ơn là một truyền thống đạo lí, là nghĩa cử cao đẹp và quý báu của con người, là một trong những phẩm chất cần có giúp con người ngày càng hoàn thiện hơn về nhân cách. - Biểu hiện của lòng biết ơn: + Biết nói lời cảm ơn, trân trọng những gì tốt đẹp mà người khác đã dành cho mình. + Ghi nhớ, đền đáp công ơn với người đã giúp đỡ mình. + Sẵn sàng giúp đỡ người khác... - Tác dụng to lớn của lòng biết ơn: giúp con người có những suy nghĩ, định hướng đúng đắn, giúp rèn luyện những đức tính tốt đẹp khác như: biết yêu thương, sống có ích... Từ đó, truyền tải các thông điệp tích cực: Sống là để cho đi... - Thế hệ trẻ hiện nay đã có nhiều hành động đền đáp công ơn những thế hệ đi trước, ông bà, cha mẹ, thầy cô giáo... - Tuy nhiên, trong thực tế, nhiều bạn trẻ đã không biết nói lời cảm ơn, thậm chí có những hành động vô ơn; không muốn giúp đỡ người khác, trở nên vô cảm với xung quanh... (HS cần có dẫn chứng thực tế, dẫn chứng từ đoạn trích)	

	* Bài học về nhận thức và hành động: Phải có thái độ và hành động biết ơn đối với người đã giúp đỡ mình và sẵn sàng giúp đỡ người khác để lan tỏa tình yêu thương, chia sẻ... Hướng dẫn chấm: - Phân tích đầy đủ- sâu sắc: 2,5 điểm - 2,75 điểm. - Phân tích được nhưng thiếu dẫn chứng hoặc chưa sâu: 1,5 điểm - 2,0 điểm. - Phân tích chung chung, sơ sài: 0,5 điểm – 1,0 điểm.	
	d. Chính tả, ngữ pháp Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt. Hướng dẫn chấm: Không cho điểm nếu bài làm có quá nhiều lỗi chính tả, ngữ pháp.	0.5
	e. Sáng tạo: Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ.	0.25
Tổng điểm		10.0

.....HẾT.....